

Javaslat

a „Kétegyházi Román Ortodox Templom”

települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Árgyelán Erzsébet

Kétegyháza 2016. október 6.

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Árgyelán Erzsébet

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Árgyelán Erzsébet**

Levelezési cím:

Telefonszám:

E-mail cím:

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

Kétegyházi Román Ortodox Templom

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☒ X épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

5741 Kétegyháza Fő tér

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

- X települési** tájegységi megyei külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Kétegyházai Román Ortodox templom bemutatása

Forrás: Száz magyar falu könyvesháza - Kétegyháza

Löwenburg János Jakab békés megyei főispán 1723-ban bánáti románokat telepített a faluba, akik a jelenlegi templomot 1779-ben a Dózsa utca, a Bocskai utca és a Széchenyi utca által határolt a területre, egy mesterséges magaslatra építették.

A templomról a hagyomány azt tartja, hogy Milováról hozott kövekből épült fel, és hogy 1893-as formáját már az 1840-ben történt felújításkor nyerte el. 1802-ben egy Lupu nevezetű cigány megöntötte az egyház harmadik harangját. A templom körüli kerítés már 1853–54-ben felépült mintegy nyolcvanegyezer téglából, melynek összköltsége akkor 2320 forint volt, majd 1861-ben toronyórát helyeztek a toronyra, hatszázötven forintba került. 1862-ben a templom befedése négyszázkilencven forintot igényelt.

1863-ban a ministráns gyerekek által okozott tűz következtében leégett a templom szentélye és benne könyvek, csillárok, miseruhák. 1868-ban állították helyre, majd 1872-ben belülről kifestették a templomot. A gyakori tüzesetek kivédésére 1873-ban bádoggal fedték be a

templomot, a toronyra pedig villámhárítóval felszerelt keresztet helyeztek. 1886. május 13–25. között a helyére került a legnagyobb harang, amely a közösség pénzén készült el, „Öntötte Hőning Frigyes Aradon, Petru Chirilescu esperes, Michail Ardelean kiváló lelkész és Iosif Ioan Ardelean lelkész idején” felirattal. Ugyanabban az évben Ioan Bușigan és felesége, Floarea Bandula a templom előtt márványkeresztet emeltetett halottaik lelki nyugalmaért.

Miután a templom már 1840-ben elnyerte mai formáját, a legutóbbi jó másfél évszázadban csupán külső és belső renoválások, festések, mázolások követték egymást. 1959-ben került sor a teljes belső felújításra, festésre, majd 1974-ben a külső renoválásra, és legutóbb 1998-ban fejeződött be a templombelső újrafestése. Ez alkalommal kicserélték a templom régi ikonosztázanak vászonra festett ikonjait is. A hagyománnyal szakítva a templombelső falaira és mennyezetére is freskók kerültek. A régi templombelsőre már csak a széksorok és az ikonosztáz fából esztergált része emlékeztet, festése teljesen újszerű, ikonjai az ortodoxia által megkövetelt rendben követik egymást.

Déli fala mellett kereszt található a következő felirattal „Cristina Ardelean, născută Gheorghievici, preoteasă 1821–1867”. Azaz: „Cristina Ardelean született Gheorghievici papné 1821–1867”, akit a templom mellé temettek el.

A templom szabadon álló egyhajós épület, huszonöt méter hosszú, szélessége tíz, belmagassága hat méter, a tetőrésszel együtt tizenkét méter magas, a tornyán lévő kereszt 28 méter magasban áll. Belső felépítése követi a klasszikus ortodox templomok tagozódását. Három fő része: az előcsarnok, a templomhajó és az oltár. Mindkét bejárata előtt egy-egy négyszer három méteres belépő található. A templom déli és északi falán három méter magasságban négy-négy ablak nyílik színes üvegezéssel. Az építmény belsejében a főbejárat fölött van a balkon, falán Jézus csodatételeinek jeleneteivel. A templom mennyezetén hat különálló jelenet látható a Megváltó életéből időrendi sorrendben. Közepén a Szentháromságot jelenítette meg a festő a három angyal képében. Majd a Pantokrátort és az Istenanyát gyermekével. A királyi ajtón az angyali üdvözlés és az utolsó vacsora képe látható. Fölötte az Úr feltámadásának jelenete a tizenkét apostoltól övezve. A diakónusi ajtókon István és Laurentiu archidiakónusok képe. A püspöki trónus fölött Szent Miklósé, a második trónus fölött az Istenanyáé. Az oldalfalakon Constantin és Elena, Cuvioasa Paraschiva és Szent Minea, Szent György, Szent Demeter, Szent Teodor sorakoznak, valamint az utolsó vacsora jelenete.

Az előcsarnokot a templomhajótól, azaz a nőtől a férfiaktól egy méter magas kőfal választja el. Mint minden ortodox templomban, a legjellegzetesebb rész az ikonosztázion, azaz a képfal, amely elválasztja az oltárt a templomhajótól. Sajnos a képfal rózsaféjes aranyozott fáfaragványait készítő mester neve ismeretlen, de munkáját ma is őrzi a templom: az 1998-ban Bue Florian aradi egyházi festőre bízott belső felújítás alkalmával csak az ikonokat cserélték ki.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A Román ortodox templom a településen élő ortodox vallású közösség egyik legmeghatározóbb tárgyasult emléke

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia,

honlapok, multimédiás források):

- https://drive.google.com/drive/folders/0B_EaJ-fAqIwKdXY4M1BOenVhN00?usp=sharing
- Kétegyháza, Fő tér

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

